

UVODNA RIJEČ

Početkom travnja 2011. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu održan je jednodnevni stručni skup koji je tematski okupio dva okrugla stola: 4. Okrugli stol Knjižnice i suvremeni menadžment s temom *Upravljanje i organizacija svakodnevnog posla* (Komisija za upravljanje) i 2. Okrugli stol na temu: *Od statistike do pokazatelja uspješnosti s radionicom o vrednovanju*¹ (Komisija za statistiku i pokazatelje uspješnosti). Cilj skupa bio je promicanje teorijskih i praktičnih znanja o pokazateljima uspješnosti u knjižnicama, potrebi statističkog praćenja poslovanja i vrednovanja uspješnosti knjižnica kao i načinima učinkovitijega svakodnevnog upravljanja promjenama i svijesti o potrebi razvoja organizacijske kulture u knjižnicama s naglaskom na praksi hrvatskih knjižnica.

Zajednička inicijativa potekla je od Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Hrvatskoga knjižničarskog društva, a prigoda je to bila da se na stručnom skupu progovori o temi upravljanja u knjižnicama i o načinima praćenja poslovanja. U naše, ekonomskim problemima bremenito, vrijeme, nastojali smo usmjeriti pozornost na činjenicu da i unutar okvira hrvatskih knjižnica postoji svijest o društveno održivim i društveno odgovornim knjižnicama, javnim ustanovama koje su u svojoj dugoj povijesti uspjele premostiti brojne prepreke, osmisliti nove načine i postupke rada i uz primjenu novih medija i tehnologija, ujedno sačuvavši svoju temeljnu važnost za društvo i korisnike.

U ovom tematskom broju Vjesnika, čast nam je predstaviti šest odabranih priloga predstavljenih u sklopu 2. okruglog stola Komisije za statistiku i pokazatelje uspješnosti, koji se tematski bave raznim perspektivama vrednovanja. Prva tri pretežito se bave teorijskom razradom teme, dok se ostala tri bave konkretnim pokazateljima ili iznose studiju slučaja ili istraživanje. Jedan rad je izvorni znanstveni rad, četiri su stručna rada, jedan je prikaz rezultata istraživanja – studija slučaja.

Prvi rad tematizira pokazatelje uspješnosti kroz perspektivu kvantitativnog i kvalitativnog vrednovanja knjižnica ili usluga prema iskazivanju društvenih ciljeva knjižnice.

¹ Program i zaključci dostupni na: <http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/skup/186/>.

Drugi rad je izvorni znanstveni rad koji nudi teorijski okvir za organizacijsku kulturu i kulturu vrednovanja, a posebno je zanimljiv budući da predstavlja odabrane rezultate projekta *Vrednovanje knjižničnih službi i usluga – narodne i akademske knjižnice*, propitujući pritom postoji li uopće u hrvatskim knjižnicama kultura vrednovanja.

Na ovaj rad se u teorijskom pristupu, ali iz perspektive narodnih knjižnica, nastavlja rad o vrednovanju utjecaja narodnih knjižnica na lokalnu zajednicu.

Četvrti rad ovog broja Vjesnika predstavlja pokazatelje uspješnosti županijskih matičnih službi za školske knjižnice te ih stavlja u kontekst zakonskih i podzakonskih akata koji se odnose na knjižnice ili knjižničare. Naročito se naglašava vrijednost usvajanja dokumenta o jedinstvenom državnom pedagoškom standardu za sve tri razine odgojno-obrazovnog sustava. Sigurno će zbog sustavnog prikaza i usporedne analize rada školskih knjižnica izazvati pažnju zainteresiranih knjižničara.

U petom prilogu autorica iznosi studiju slučaja vrednovanja knjižnice Filozofskog fakulteta u Osijeku, uz pomoć metode Balanced Scorecard prema IFLA-inom priručniku o mjerenju uspješnosti poslovanja.

Posljednji, šesti rad u ovom Vjesniku, stručni je rad koji pojašnjava način vrednovanja utjecaja sveučilišnih knjižnica na akademski uspjeh studenata, kao jedan od mogućih pokazatelja utjecaja knjižnica na korisnike, u ovom slučaju na studente visokoškolske knjižnice.

Nadamo se da ćete u objavljenim prilogima sigurno pronaći nešto što će vas potaknuti da se ovom temom počnemo sustavnije baviti i u hrvatskim knjižnicama.

Zahvaljujemo se autorima priloga, prilično nespecifičnih u odnosu na do sada objavljene, ali ipak dovoljno zanimljivih da iznesu pregled stanja o vrednovanju knjižnica, potaknutih od njih samih.

Kao organizatori skupa i autori priloga, ovom prigodom izražavamo žaljenje što nismo uspjeli objaviti izlaganje dr. sc. Roswithe Poll,² stoga koristimo ovaj uvodnik da se javno još jednom zahvalimo na višegodišnjem nadahnuću njenim predanim, svježim i pionirskim stručnim radom na ovom vrlo složenom području knjižničarstva. Kao knjižničari nadamo se da ćemo i u budućnosti uspjati prikazati i vrednovati utjecaj i važnost knjižnica za društvo, djelomično i na ovaj način, zagovarajući vrednovanje postignuća knjižnica u odnosu na korisnike.

² Prezentacija autorice R. Poll dostupna je na stranicama programa okruglog stola: <http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/program/186>.

Zahvaljujemo se i ostalim sudionicima ovoga skupa, koji nažalost nisu objavili svoja izlaganja, kolegicama Ankici Janković, Tatjani Nebesny i Aleksandri Pikić.

Nadamo se da će vam objavljeni prilozi poslužiti kao smjerokaz za budućnost vrednovanja u kontekstu već spomenutih autora IFLA-inog priručnika Poll i Boekhoerts, koji naglašavaju činjenicu da su (i) knjižnice suočene s potrebom dokazivanja postignuća i odgovornim trošenjem proračunskih sredstava kao i osiguranjem kvalitete usluga za korisnike.

*Marina Mihalić
Kornelija Petr Balog*